

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สำหรับครูในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์

ผู้วิจัย

สุรติยาพร ทองอำ¹

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร. บัณฑิตา อินสมบัติ²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สำหรับครูในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ 2) เพื่อสร้างและประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สำหรับครูในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ที่ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน 196 คน ประชากร คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความต้องการจำเป็น และแบบประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent Samples

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดผลและประเมินผล ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับครูในสังกัดเทศบาลนครสวรรค์ พบว่า สมรรถนะที่มีอยู่จริงต่ำกว่าจากสมรรถนะที่ควรจะมีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกข้อ มีความต้องการพัฒนาสมรรถนะทุกด้าน

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² อาจารย์ที่ปรึกษา

2. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สำหรับครูในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ที่เหมาะสมประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล การปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล และผลการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและการประเมินผล

3. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สำหรับครูในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สำหรับครูในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และมีประสิทธิภาพด้านความถูกต้องและชัดเจน ความเหมาะสมความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบการพัฒนา, การวัดและประเมินผล

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study necessity of competency development of measurement and evaluation according to the basic education curriculum of B.E. 2551 for teachers under the Nakhon Sawan municipality. 2) to do evaluate model of competency development of measurement and evaluation according to the basic education curriculum of B.E. 2551 for teachers under the Nakhon Sawan municipality. The samples used consisted of 196 teachers under the Nakhon Sawan Municipality, obtained by stratified random sampling Population 5 experts. The research tools were questionnaire and evaluate measurement. The data were analyzed by \bar{X} , S.D., and t-test for dependent samples.

The research results were as follows:

1. The result of necessity of competency development of measurement and evaluation according to the Base Education Curriculum of B.E. 2551 for teachers under the Nakhon Sawan Municipality show that the real competencies are lower than the expected competencies at .05 and the teachers need to develop all competencies.

2. Model of competency development of measurement and evaluation according to the basic education curriculum of B.E. 2551 for teachers under the Nakhon Sawan Municipality consisting of 3 factors, i.e Input, Process, Output competency development of measurement and evaluation.

3. The evaluation of model of competency development of measurement and evaluation according to the basic education curriculum of B.E. 2551 for teachers under the Nakhon Sawan Municipality by experts show that all of competencies are at the highest level clarified, suitable, possible and utility at the highest level.

Keywords : Model of development, Measurement and evaluation

บทนำ

การศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การจัดการศึกษาในแนวทางที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศจะสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมไทย ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 เป็นแม่บทเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาของชาติ ได้ถูกตราขึ้นให้มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยเสนอสาระสำคัญเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิรูปการศึกษา รวมทั้งกำหนดปรัชญาการศึกษาและความมุ่งหมายในการจัดการศึกษา การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และปฏิรูปโครงสร้างการบริหารการศึกษาขึ้นใหม่ โดยกำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาในหมวดที่ 1 บททั่วไป มาตราที่ 6 ได้ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และ หมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา มาตราที่ 22 ได้ระบุว่า “การจัดการศึกษายึดหลักว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้

และพัฒนาตนเองได้ และถือว่านักเรียนเป็นสำคัญ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ” มาตราที่ 23 ได้ระบุว่า “การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม” และมาตราที่ 26 ได้กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล “ให้สถานศึกษาจัดการประเมินนักเรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของนักเรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา” ซึ่งการกำหนดหลักการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาโดยต้องมุ่งเน้นให้นักเรียนแต่ละคนเกิดการพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ดังนั้น การประเมินผลการเรียนรู้อันเป็นส่วนประกอบที่สำคัญต่อการสะท้อนประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ และเจตคติของนักเรียน จึงต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการให้เกิดความสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลง คือต้องมุ่งเน้นศึกษาผลการพัฒนาของนักเรียนแต่ละคนในทุกๆ ด้านมากกว่า

การนำผลที่ได้มาใช้ในการตัดสินผลการเรียนเพียงอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้ และพัฒนาการ ด้านต่างๆ ของผู้เรียน ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตร ผลจากการประเมินจะนำ ผลไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้และ ใช้เป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินผลการเรียน สถานศึกษาต้องดำเนินการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลการประเมินถูกต้อง ตามสภาพความรู้ ความสามารถที่แท้จริงของ ผู้เรียน ถูกต้องตามหลักการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ รวมทั้งสามารถรองรับการประเมิน ภายในและการประเมินภายนอก ตามระบบ ประกันคุณภาพการศึกษาได้

การวัดและประเมินเป็นสิ่งสำคัญในระบบ การจัดการเรียนการสอน เพราะเป็นสิ่งสะท้อน ให้เห็นถึงข้อบกพร่อง จุดเด่น จุดด้อยของการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนว่าเป็นอย่างไร จึงเป็นกิจกรรมที่จำเป็น ผลการวัดจะถูกใช้มา เป็นข้อมูลในการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่ กระทำบางอย่าง ซึ่งส่งผลต่อผู้เรียนทั้งในปัจจุบัน และในอนาคต ถึงแม้การตัดสินใจในบางครั้ง ของครูผู้สอนอาจจะผิดพลาด อาจจะไม่ส่งผล ในทันทีทันใดเหมือนบุคคลที่ประกอบวิชาชีพอื่น ดังนั้นครูผู้สอนควรจะมีการวัดและประเมินผล อย่างเป็นระบบแบบแผน ใช้เทคนิควิธีการ ที่ถูกต้องตามหลักวิชา มีวิธีการที่จะรวบรวม รายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับผู้เรียนด้วยเครื่องมือ ที่มีความหลากหลาย เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนา กระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (ชวลิต ชูกำแหง. 2550 : 5) ดังนั้นกล่าวได้ว่า การวัดผลและ

ประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการที่ได้ รับความสำคัญในฐานะที่ช่วยปรับปรุงการเรียน การสอน และตัดสินผลการเรียน เพื่อตรวจสอบ ว่าผู้เรียนได้พัฒนาไปตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ หรือไม่ ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่นี้ได้ดีที่สุดคือ ครูผู้สอน ในการประเมินผลการเรียนนั้น ผู้สอนสามารถ กระทำได้ทุกขั้นตอนของการเรียนการสอนตั้งแต่ ก่อนเริ่มเรียน ระหว่างการเรียน และหลังการเรียน โดยอาจใช้การประเมินทำหน้าที่ในการประเมิน ความก้าวหน้า เพื่อทราบพัฒนาการและปรับปรุง การเรียนรู้ หรือประเมินรวมสรุป เพื่อการตัดสิน คุณค่าของการเรียนรู้รวบยอดของผู้เรียน (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548 : 7)

สำนักงานเทศบาลนครนครสวรรค์ มีหน้าที่จัดการศึกษาตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 โดยดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กทุกคน ที่อยู่ในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ และยึด นโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และสอดคล้องกับพระราช บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 โดย มุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมการปฏิรูปการศึกษา เพื่อนำนโยบาย ไปสู่การปฏิบัติ และมีนโยบายที่จะพัฒนา บุคลากรในด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งแต่เดิมใช้วิธีการสอบด้วยข้อสอบมาตรฐาน ซึ่งส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ ถูกผิด และเติมคำสั้นๆ ที่ใช้ในการทดสอบ วัดความรู้ของผู้เรียน ซึ่งมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถ วัดความก้าวหน้าหรือผลในด้านอื่นๆ ได้ วิธีการ ประเมินแบบเดิมทำให้ผู้เรียนเกิดความเฉื่อยชา มีการแยกเนื้อหาความรู้เป็นส่วนย่อยๆ และส่วน มากเน้นความจำมากกว่าความคิดขั้นสูง และ การนำไปใช้การปฏิรูปการศึกษาจะประสบ

ผลสำเร็จได้ต้องมีกระบวนการประเมินเพื่อนำไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน โดยเฉพาะการวัดและประเมินผลผู้เรียนว่ามีคุณลักษณะสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติหรือหลักสูตรสถานศึกษาหรือไม่ การประเมินผลผู้เรียนจึงมีความสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษา ครูจำเป็นต้องมีความสามารถในการวัดและประเมินผล ปรับเปลี่ยนวิธีการวัดและประเมินผลจากเดิมที่เน้นการทดสอบเพื่อตัดสินผลการเรียน ไปสู่วิธีการประเมินผลตามแนวทางหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูปฏิบัติการสอนและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนแห่งหนึ่งในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นในการวัดและประเมินของครูในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ว่ามีความต้องการจำเป็นอย่างไร และนำผลการวิจัยนี้ไปสร้างรูปแบบสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล และนำรูปแบบสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลที่ได้ ไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนด้านการตัดสินผลการเรียนที่ถูกต้องในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับครูในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะด้าน ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับครูในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์

2. เพื่อสร้างและประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับครูในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์

กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาเป็นกรอบความคิดในการวิจัยสรุปย่อได้ดังนี้

1. รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะ
3. แนวคิด ทฤษฎีเชิงระบบ
4. แนวทางการวัดและประเมินผล การเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
5. ความต้องการจำเป็น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาวิจัยในครั้งนี้กระทำภายใต้กรอบแนวคิดที่ว่า กระบวนการหรือวิธีการในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะทางการวัดและประเมินผลของครูในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง การวัดและประเมินผล เพื่อหารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางการวัดและประเมินผลของครูประกอบด้วย กระบวนการ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาปัญหาและสำรวจความต้องการเพื่อการพัฒนา
2. กำหนดจุดมุ่งหมายการพัฒนา

3. วางแผนการพัฒนา 4. ดำเนินการพัฒนา
5. ประเมินการพัฒนา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยตามลักษณะของกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and development) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับครูในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ จำนวน 400 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางทฤษฎีการวัดและประเมินผล 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิในการปฏิบัติการวัดและประเมินผล 2 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ จำนวน 196 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของครูและสถานศึกษา จำนวน 8 ข้อ เป็นแบบสอบถามประเภทปลายปิด แบบสอบถาม ชนิดมีโครงสร้าง และปลายเปิดแบบเติมคำเพื่อสอบถาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทางการสอน ปฏิบัติ การสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ประสบการณ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล การพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการใด

ตอนที่ 2 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล เป็นแบบสอบถามประเภทปลายปิดแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ เพื่อสอบถามความต้องการจำเป็นสำหรับครูในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ เกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ครอบคลุมประเด็น (1) การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ (2) การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (3) การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และหลักสูตร และวิธีการหรือรูปแบบที่ต้องการพัฒนา

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทำการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะที่มีอยู่จริงกับสมรรถนะที่ควรจะมี ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสมรรถนะที่มีอยู่จริงกับสมรรถนะที่ควรจะมี ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent Samples

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับครูในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ทรงคุณวุฒิทางการวัดและประเมินผลการศึกษา เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับครูในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทางทฤษฎีการวัดและประเมินผล 3 ท่าน และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการปฏิบัติการวัดและประเมินผล 2 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับครูในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยค่าสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่ามัธยฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับครูในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับครูในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ พบว่า ค่าเฉลี่ยของสมรรถนะที่มีอยู่จริง และสมรรถนะที่ควรจะมี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า สมรรถนะที่มีอยู่จริง มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าสมรรถนะที่ควรจะมีทุกข้อ แสดงให้เห็นว่า ด้านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง มีค่าที่เท่ากับ 8.326 รองลงมา ด้านการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และหลักสูตร มีค่าที่เท่ากับ 8.698 และด้านการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ มีค่าที่ เท่ากับ 9.301

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ที่ได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล โดยใช้วิธีการฝึกอบรมการประชุมสัมมนา และวิธีการหรือรูปแบบที่ต้องการพัฒนา โดยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงาน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสร้างและประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับครูในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์

2.1 รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สำหรับครูในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล การปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล และผลการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและการประเมินผล

2.2 รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สำหรับครูในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ มีความถูกต้องและชัดเจน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ในระดับมาก โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกประเด็น

อภิปรายผล

จากการศึกษาและสรุปผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ครูในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์มีความต้องการจำเป็นที่ได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทุกคน โดยวิธีการฝึกอบรม การประชุมสัมมนา และวิธีการหรือรูปแบบที่ต้องการพัฒนา โดยวิธีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และการศึกษาดูงาน ทั้งนี้ เพราะการฝึกอบรมเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อที่เสริมสร้างหรือช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ ความสามารถ และทัศนคติ ที่จะช่วยพัฒนาปรับปรุงสมรรถภาพในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และ

เปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนได้เป็นอย่างดี และสามารถแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำงานได้อย่างถูกต้อง เพื่อความสำเร็จขององค์การในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับนนทวัฒน์ สุขผล (2543: 9-10) กล่าวว่า ในการดำเนินการฝึกอบรมหากจะให้การฝึกอบรมดำเนินการไปอย่างมีระบบและบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการนั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน ที่สำคัญหลักๆ ก็คือ จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ นับตั้งแต่การหาความจำเป็นในการฝึกอบรม การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม การจัดดำเนินการฝึกอบรม และการประเมินผลและการติดตามผลการฝึกอบรม ซึ่งจะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบทุกขั้นตอน การจัดดำเนินการฝึกอบรม เป็นการนำเอาหลักสูตรฝึกอบรมที่ได้สร้างไว้หรือมีอยู่แล้ว ไปสู่การดำเนินการในทางปฏิบัติ ซึ่งผู้ที่รับผิดชอบการจัดดำเนินการฝึกอบรมนั้น จะต้องใช้ความรู้ทางหลักวิชาการต่างๆ ด้านการฝึกอบรมผสมผสานกับความรู้และศิลปะในการบริหารงานฝึกอบรมที่มีรายละเอียดหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการดำเนินงานมากมาย ด้วย หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นการใช้ทั้งศาสตร์และศิลปะต่างๆ เพื่อให้การจัดดำเนินการฝึกอบรมนั้นได้ผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกประการอย่างราบรื่นด้วยดี ซึ่งในการที่จะจัดดำเนินการฝึกอบรมต่างๆ ไว้ล่วงหน้าทั้งหมดอย่างละเอียดว่า วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมครั้งนี้มีอะไรบ้าง ใครจะเป็นผู้รับผิดชอบกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละช่วงเวลาของการฝึกอบรม จะต้องทำหรือดำเนินการกิจกรรมต่างๆ อย่างไร จะต้องทำหรือดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่ไหน และจะต้องทำหรือ

ดำเนินการกิจกรรมต่างๆ เมื่อไร โดยระยะเวลาเริ่มต้น และเสร็จสิ้นของแต่ละกิจกรรมด้วย ดังนั้นการส่งครูเข้าร่วมประชุมปฏิบัติการหรืออบรมสัมมนาในหัวข้อต่างๆ ที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูนำความรู้ที่ได้รับนั้นมาปรับปรุงงานในความรับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยพิจารณาตามความถนัด และความรับผิดชอบของครู และจัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ โดยกำหนดเป้าหมายของการดูงานให้ชัดเจนตามความพร้อม และช่วงเวลาที่เหมาะสมในแต่ละปีการศึกษา เพื่อคณะครูจะได้เห็นตัวอย่าง และแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนได้รับทราบปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหานั้นนำไปสู่ความสำเร็จ อันส่งผลไปถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนเต็มตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับวิบูลย์ บุญยธโรกุล (2545 : 56) กล่าวว่า การศึกษาดูงานเป็นการจัดให้กลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมเดินทางไปยังสำนักงานแรงงานหรือโครงการ เพื่อเปิดโอกาสให้ได้เรียนรู้จากการรับฟังและสังเกตวิธีการทำงาน การใช้เครื่องจักร เครื่องมือหรือสิ่งที่เป็นรูปธรรมซึ่งยากต่อการนำเสนอในห้องเรียน การศึกษาดูงานใช้เสริมการเรียนรู้ภาคทฤษฎีในห้องเรียนว่าจะนำไปสู่การปฏิบัติอย่างไร ซึ่งก่อนการเดินทางวิทยากรจะต้องให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานที่ที่จะดูงาน จุดเด่น และสิ่งที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ เพื่อที่จะได้ไม่ต้องเสียเวลากับการถาม และตอบคำถามพื้นฐานอีกในช่วงบรรยายสรุปก่อนดูงาน โดยถามเข้าประเด็นที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสนใจได้ทันที เพื่อจะได้มีเวลาเยี่ยมชมกิจกรรมที่น่าสนใจได้อย่างทั่วถึง

2. รูปแบบการพัฒนาศมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สำหรับครูในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ พบว่า รูปแบบการพัฒนาศมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยการพัฒนาศมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล ประกอบด้วย วิทยากร ผู้บริหารและคณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งครูผู้สอน และงบประมาณ 2) การปฏิบัติการพัฒนาศมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาสภาพปัญหา/ความต้องการจำเป็น การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา การวางแผนการพัฒนาศมรรถนะ การดำเนินการพัฒนา และการวัดและประเมินผล และ 3) ผลการพัฒนาศมรรถนะด้านการวัดและการประเมินผล ประกอบด้วย ความรู้ด้านการวัดและประเมินผล มีทักษะด้านการวัดและประเมินผล มีเจตคติที่ดีด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติยา วงศ์ก้อม (2547) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่เหมาะสมประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผนการพัฒนา การปฏิบัติการพัฒนาครู และผลการประเมินการพัฒนาครู ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีส่วนประกอบที่สัมพันธ์กัน ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินผล

การเรียนรู้ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ของผู้เชี่ยวชาญพบว่า โครงสร้างของรูปแบบและกลยุทธ์การพัฒนาครูด้านการประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และมีประสิทธิภาพด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความชัดเจน ความง่ายต่อการนำไปใช้ในระดับมากถึงมากที่สุด ซึ่งรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับครูในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ในการวิจัยครั้งนี้ได้พัฒนาขึ้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งมียุทธศาสตร์การวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยเป็นกระบวนการที่ให้ผู้คนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาเข้ามามีส่วนร่วมในการหาแนวทางการแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการวิจัย และสะท้อนผลการแก้ปัญหาให้ทราบโดยทั่วกัน ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงแนวทางการแก้ปัญหาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป (Fetterman, 1996: สุวิมล ว่องวาณิช, 2543) ซึ่งผลผลิตที่ได้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับครูในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ และครูยังได้เรียนรู้การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จากประสบการณ์การวัดและประเมินผลจากการปฏิบัติจริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนา (Research and Development) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาแบบสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ให้มีประสิทธิภาพในการทำงานดีขึ้น สามารถนำงานวิจัยในครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาสังกัดอื่นๆ เช่น กรมอาชีวศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานการส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 ควรมีการพัฒนาสมรรถนะในด้านอื่นๆ ตามสาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครู ตามประกาศของคณะกรรมการคุรุสภา เช่น ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ จิตวิทยาสำหรับครู วิจัยทางการศึกษา และนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรเป็นการวิจัยเชิงทดลองและวิจัยเชิงประเมิน เพื่อนำไปทดลองใช้จริงในสถานศึกษาสังกัดอื่นๆ เช่น กรมอาชีวศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546.
- กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551.
- เกษม วัฒนชัย. การจัดการความรู้. กรุงเทพฯ : ดันฮอการพิมพ์, 2545.
- กาญจนา บุญส่ง และคณะ. รูปแบบการพัฒนาคูและชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : พรักหวานการพิมพ์, 2545.
- กิริติ ยศยิ่งยง. ชีตความสามารถ : Competency based Approach. กรุงเทพฯ : บริษัทมิสเตอร์ก๊อปปี (ประเทศไทย) จำกัด, 2549.
- กฤติยา วงศ์ก้อม. รูปแบบการพัฒนาคูด้านการประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. วิทยานิพนธ์ (ค.ด.) กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- เกตุวดี บุญเชื้อ. รายงานการสังเคราะห์ รูปแบบการพัฒนาคูทั้งโรงเรียน : ประสพการณ์จากโรงเรียนในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีการพิมพ์, 2547.
- กรมสุขภาพจิต. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต, 2541.
- กรมวิชาการ. การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2546.
- ชนิษฐา จงพิพัฒน์วิเศษ และคณะ. รูปแบบการพัฒนาคูแกนนำเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศด้านอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, 2549.
- บตี ตรีสุคนธ์. คุณค่า (ฆ่า) พนักงานกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร. ค้นเมื่อ 9 มีนาคม 2550 จาก <http://www.rakganclub.com/viewtopic.php?id=62>, 2550.
- บดินทร์ วิจารณ์. ยุทธศาสตร์เชิงบูรณาการเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. เอกสารประกอบการศึกษา กระบวนวิชา HU 942. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการศึกษาต่อเนื่อง, 2550.